

Chambre des Représentants

SESSION 1956-1957.

13 FÉVRIER 1957.

PROPOSITION DE LOI

modifiant, par des ajoutés, les articles 53 et 54 des lois coordonnées relatives aux impôts sur les revenus.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS.

Si le contribuable ne renvoie pas le formulaire dans le délai imparti, il est exposé à la taxation d'office. Celle-ci est nécessairement affectée d'un certain arbitraire. L'administration taxe à sa guise d'après les indices qu'elle estime pouvoir relever et notamment par une comparaison avec un ou des redevables similaires. Il convient d'insister sur la similarité qui ne se confond pas avec la similitude. Il suffit à l'administration d'invoquer un seul point de comparaison, même si la taxation a été établie non pas sur la déclaration de ce redevable « similaire », mais sur le redressement imposé à celui-ci par l'administration. Bien plus, au bénéfice supputé par la comparaison ainsi établie, l'administration peut encore ajouter pour tenir compte d'éléments qu'elle estime impliquer une augmentation même massive du bénéfice que dégage le « point de comparaison ». C'est dire quelle somme d'imprécision et d'arbitraire la taxation d'office peut receler.

Aussi ne convient-il d'en faire usage que si l'on se trouve en présence d'un contribuable de mauvaise volonté ou d'une négligence inexcusable.

L'administration l'a compris, qui accorde aux contribuables retardataires un délai complémentaire de 15 jours à courir de l'envoi d'un rappel recommandé à la poste.

La formule de déclaration peut avoir été égarée par un tiers; elle peut avoir été perdue de vue par le redevable, ainsi en cas d'absence ou de maladie.

Cette jurisprudence administrative a été confirmée par la réponse qu'a faite M. le Ministre des Finances à M. le Sénateur Clijnmans le 14 février 1950 :

« Lorsque, dit le Ministre, la déclaration est déposée après la date de renvoi indiquée au formulaire et avant l'en-

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1956-1957.

13 FEBRUARI 1957.

WETSVOORSTEL

waarbij door aanvulling wijziging wordt aangebracht in de artikelen 53 en 54 van de samengeordende wetten betreffende de inkomstenbelastingen.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Indien de belastingplichtige het formulier niet binnen de gestelde termijn terugzendt, is hij blootgesteld aan aanslag van ambtswege, waarmede onvermijdelijk enige willekeur gepaard gaat. Het Bestuur vestigt de aanslag naar eigen goeddunken, volgens gegevens, waarop het meent te kunnen voortgaan, met name door vergelijking met een of meer soortgelijke belastingplichtigen. Wij leggen de nadruk op de gelijksoortigheid, wat niet hetzelfde is als gelijkvormigheid. Het Bestuur kan volstaan met het aanvoeren van één enkel vergelijkingspunt, zelfs al werd de aanslag niet op grond van de aangifte van die « soortgelijke » belastingplichtige gevestigd, maar op grond van de rechtzetting, welke het Bestuur aan laatstgenoemde oplegt. Meer nog, bij de winst, die op grond van de aldus gemaakte vergelijking wordt aangerekend, kan het Bestuur, om rekening te houden met factoren, welke volgens hem een rol spelen, een, zelfs massale, vermeerdering van de uit het « vergelijkingspunt » blijken winst voegen. Men ziet dus wat al onnauwkeurigheid en willekeur achter de aanslag van ambtswege kan schuilen.

Van deze aanslag mag dan ook maar gebruik worden gemaakt, waar men te doen heeft met slechte wil of onvergeeflijke nalatigheid van de belastingplichtige.

Het Bestuur heeft dat ingezien en daarom verleent het de nalatige belastingplichtigen een bijkomende termijn van 15 dagen, ingaande met de toezending van een ter post aangetekende nieuwe aanmaning.

Het aangifteformulier kan door een derde zoek verlegd zijn: het kan door de belastingplichtige, onder meer in geval van afwezigheid of ziekte, uit het oog zijn verloren.

Deze administratieve rechtspraak werd bevestigd door het antwoord, dat de Minister van Financiën op 14 februari 1950 gaf aan Senator Clijnmans :

« Wanneer de aangifte wordt ingediend na de op het formulier aangegeven terugzendingsdatum en vóór de toe-

voi de rappels recommandés, d'après la jurisprudence actuellement bien établie, l'administration n'use pas de son droit de taxation d'office du chef de déclaration tardive ».

Pourquoi ces instructions ne sont-elles pas respectées par tous les agents d'exécution ?

La Cour d'appel de Gand a, le 14 novembre 1950, en cause van Dyck, rendu un arrêt qui méconnaît la dite jurisprudence : L'envoi d'un rappel recommandé, dit la Cour, n'est pas prévu par la loi, mais seulement par une instruction administrative, laquelle ne peut de toute façon remplacer une disposition légale inexistante.

Le 17 décembre 1952, en cause Dupagne, la Cour d'appel de Liège admettait l'application de la taxation d'office bien qu'un avis de rappel n'eût pas été envoyé au redevable.

Et sans rapporter les instructions administratives qui prévoient l'envoi de ce rappel, le département des Finances prétend que la taxation d'office fondée sur la tardiveté de la déclaration serait parfaitement légale en dépit de l'omission d'un avis de rappel.

Il faut que cesse l'équivoque et que soit dissipé l'arbitraire.

Devant la gravité de la mesure qu'est la taxation d'office, contre laquelle le contribuable est le plus souvent hors d'état de se défendre à défaut par lui de prouver le montant exact de ses revenus à l'aide de documents que l'administration reconnaisse décisifs et d'une comptabilité rigoureusement tenue, il échet d'insérer dans la loi deux ajouts qui mettront fin à l'équivoque et à l'arbitraire que nous dénonçons.

zending van aangetekende aanmaningen », aldus de Minister, « dan maakt het Bestuur, volgens de thans gevestigde rechtspraak, geen gebruik van zijn recht tot aanslag van ambtswege uit hoofde van te late aangifte. »

Waarom worden deze instructies niet door al de met de uitvoering belaste beambten opgevolgd ?

Op 14 november 1950 heeft het Hof van beroep te Gent, in de zaak van Dyck, een arrest gevelde waarin met bedoelde rechtspraak geen rekening is gehouden : « In de toezending van een aangetekende aanmaning », zegt het Hof, « is niet voorzien door de wet, doch enkel door een administratieve instructie, die in geen geval een niet-bestaande wettelijke bepaling kan vervangen ».

Op 17 december 1952, in de zaak Dupagne, nam het Hof van beroep te Luik de toepassing aan van de aanslag van ambtswege, hoewel de belastingplichtige geen aanmaning had ontvangen.

En zonder de administratieve instructies in te trekken, waarbij in de toezending van een aanmaning is voorzien, beweert het Departement van Financiën nu dat de aanslag van ambtswege op grond van het te laat indienen van de aangifte, volkomen wettelijk is, zelfs indien geen aanmaning is gezonden.

Er moet een einde worden gemaakt aan dubbelzinnigheid en willekeur.

Ten aanzien van de ernstige maatregel, die de aanslag van ambtswege is en waartegen de belastingplichtige meestal weerloos staat, doordat hij het juiste bedrag van zijn inkomsten niet kan bewijzen aan de hand van stukken, welke het Bestuur als afdoende erkent, en van een behoorlijk gevoerde boekhouding, past het in de wet twee aanvullende bepalingen in te voegen, die aan de door ons aangeklaagde dubbelzinnigheid en willekeur een einde zullen maken.

M. PHILIPPART.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

L'article 53, § 1er, 2e alinéa, des lois coordonnées relatives aux impôts sur les revenus est complété par la disposition suivante :

« Au cas où ce délai ne serait pas respecté par le contribuable, l'administration est tenue d'adresser à l'intéressé une carte de rappel, recommandée à la poste, lui enjoignant de se mettre en règle dans les quinze jours de l'expédition du dit rappel. »

Art. 2.

L'article 54, § 1er, des mêmes lois coordonnées est complété comme suit :

« Les contribuables qui n'auraient pas renvoyé leur déclaration dans le délai prescrit seront avertis par un avis de rappel, recommandé à la poste, qu'ils ont à le faire dans les quinze jours de l'expédition du dit avis. »

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

Artikel 53, § 1, tweede lid, van de samengeordende wetten betreffende de inkomstenbelastingen wordt aangevuld met de volgende bepaling

« Indien de belastingplichtige deze termijn niet nakomt, moet het Bestuur hem een ter post aangetekende aanmaningskaart toezenden, waarin hij uitdrukkelijk wordt verzocht binnen vijftien dagen na de verzending van deze aanmaning aan de voorschriften te voldoen. »

Art. 2.

Artikel 54, § 1, van dezelfde samengeordende wetten wordt als volgt aangevuld :

« De belastingplichtigen die hun aangifte niet binnen de gestelde termijn hebben teruggezonden, worden bij ter post aangetekende aanmaning gewaarschuwd dat zij dit moeten doen binnen vijftien dagen na de verzending van genoemde aanmaning. »

M. PHILIPPART,
R. SCHEYVEN,
J. DE SAEGER,
M. SCHOT,
P. MEYERS,
C. VERBAANDERD.